

27de 9br

1885

NUMISMATISK FORENING MEDLEMSBLAD

BIND XII

Nr. 13

Marts

1931

MØNTFUNDET FRA TRUSTRUPGAARD

I April Maaned 1929 blev der gjort et større Møntfund paa en Mark ved Trustrupgaard, Trustrup, Lyngby Sogn, Randers Sønderherred, en Milsvej Sydvest for Grenaa. Da et Par Karle, Jens Marinus Nielsen og Arne Sørensen, kom hjem fra Harvning om Aftenen den 22. April, foreviste de nogle smaa, sammeniltede Metalklumper, som

1) Regnate eo (sc. Erico), agrorum habitus ad tantam ubertatem excessit, ut singuli cuiuslibet annonæ modii totidem denariis permutarentur. Saxo ed. P. E. Müller, Havnæ 1839. Pag. 600.

de havde fundet. Proprietæren, Beck Adamsen, formodede, at det var Mønter, lod sig næste Dag forevise Findestedet og gravede derefter Bunden af en Stenkrukke med en Mængde Mønter frem for Dagens Lys. En Ager-Ren var lagt hen over Stedet, der ligger c. 250 m Øst for Trustrupgaard og c. 50 m Sydvest for Landevejen til Lykkesholm, og Ploven var her gaaet dobbelt saa dybt som ellers. Den øverste Del af Krukken lod sig ikke finde, den er mulig for mange Aar siden blevet søndret under Markarbejde. Herfor taler ogsaa den Omstændighed, at den forhenværende Forpagter af Trustrupgaard, P. C. Sand, i Foraaret 1920 indsendte nogle sammenirrede Mønter, som han havde fundet under Saaning paa samme Mark og antagelig paa samme Sted.

Den for sine mikroskopiske og archæologiske Undersøgelser i Djursland saa bekendte fhv. Gaardejer Jacob Lercke tog sig med største Interesse af det fundne og sørgede paa bedste Maade for, at Fundet indkom til den kgl. Mønt- og Medaillesamling i Nationalmuseet. — Der optaltes her 1409 Mønter, som efter Rensningen vejede tilsammen 1228 g. — 53 af Mønterne var dog stærkt beskadigede, men de øvrige 1356 Mønter vejede 1200 g, hvad der giver en Gennemsnitsvægt af knap 0.9 g for Penningen.

Herr Stadsguardein C. F. Heise har velvilligt prøvet mange af Mønterne, hvis Finhed for største Delen ligger mellem 120 og 160 Tusinddele ($2-2\frac{1}{2}$ lødige), særlig ringe $^{70-80}/_{1000}$ er dog de yngste slesvigske Penninge fra Hertug Valdemar.

Mønterne fordeler sig saaledes efter det Haubergske System:

Abel.	Slesvig	1	Type.	1	Eksempel:	1
Christopher I.	Nørrejylland ..	2	—	9	—	19
	Ribe	2	—	9	—	
	Slesvig	1	—	1	—	
Erik Klipping.	Lund	1	—	1	—	1334
	Roskilde	1	—	1	—	
	Nørrejylland ..	12	—	520	—	
	Ribe	13	—	507	—	
	Slesvig	14	—	305	—	
Erik Menved.	Lund	3	—	3	—	54
	Nørrejylland ..	2	—	8	—	
	Ribe	1	—	1	—	
	Slesvig	3	—	42	—	
Ubestemmelig				1	—	1
				54 Typer.	1409 Eksempelrar.	

Abel, 1250—52.

1	Slesvig. Kronet Brb. t. h. (med Sværd), * bagved. R Tvelinjet Kors med Ring i Midten . . . 0.73 g	1	56	1
---	--	---	----	---

Christopher I, 1252—59.

2	Nørrejylland. Lilje. R Pilespids	1	89	1
3	— Lilje. R Ankerkors ¹²⁵ / ₁₀₀₀	2	90	8
4	Ribe. KRISTOFORVS: C R REXDANORVM: Stjerne . .	4	95	1
5	— Som forrige, men Kors og R I-I . . . ¹²⁷ / ₁₀₀₀	5	96	6
6	— Varianter med · i 1. og 2. Korsvinkel . . .			2
7	Slesvig. Taarn med 3 Ringe. R Kors som paa Abels Mønt	5 v.	103	1

Erik Klipping, 1259—86.

8	Lund. REX mellem 3 Sværd. R Tvelinjet Kors med Halvmaaner i Vinklerne	20	131	1
9	Roskilde. Hus. R Sværd og Krumstav over Kors Nørrejylland.	17	167	1
10	Halvmaane og Stjerne. R Stj. m. 5 bøjede Straaler	1	172	3
11	Lilje. R Kors i Bueramme	2	173	1
12	Spor af Omskrift. Krone. R 5 Ringe . . . ¹²⁰ / ₁₀₀₀	3	175	8
13	Lignende, men R Kors mellem 6 Buer . . ¹²⁴ / ₁₀₀₀	4	177	18
14	KRISTOFVS Stjerne. R Tvelinjet Kors ¹²⁶ / ₁₀₀₀	5	178	12
15	KRISTOF i Vinklerne af et tvelinjet Kors. R Kors med · i hver Vinkel ¹⁵⁰ / ₁₀₀₀	6	179	85
16	Lignende, men R kun · i Korsvinklerne			1
17	KRISTOF R · i 2. Korsvinkel	cf.	180	48
18	· i hver Korsvinkel paa Fs. og R		181	9
19	Fs. uden · i Korsvinklerne, 3 Perleringe			1
20	K VS Lilje. R R R R R i Vinklerne af et Kors	7	182	1
21	K DANORVM Lignende, men · i St. f. . . . ¹⁶⁰ / ₁₀₀₀			3
22	K REX KRISTOF To Nøgler. R Krone ¹⁶⁰ / ₁₀₀₀	10	189	56
23	OIOIOIOI			2
24	OOOOOOOO (som paa R)		191	2
25	K KRISTOFVS Krone. R Sværd mellem Halvmaane og Stjerne, R og Ø	11	192	22
26	Lignende, men B - Ø			10
27	— Ø - R			2

	Hbg.	M.B.	Ant.
28 — Stjerne og Halvmaane, æ - R			2
29 — — mell. 4 Kløverblade (uden Bogstaver)			7
30 — — men ɔ (i St. f. c)			2
31 — Halvmaane og Stjerne, .. foro., ':-' forneden			31
32 — Stjerne og Halvmaane, .. foroven			23
33 — — men ɔ (i St. f. c) og uden .. foroven			1
34 — Halvmaane og Stjerne, mellem 4 Kugler			23
35 — (⦿⦿⦿⦿⦿) Stj. og Halvmaane, mell. 4 Kugler			9
36 — Halvmaane c og Stjerne mellem 4 Kugler . . .			2
37 — Halvmaane og Stjerne, iøvrigt utydelig. ¹²⁵ / ₁₀₀₀			65
38 — Stjerne og Halvmaane, iøvrigt utydelig			19
39 — Utydelige Varianter			28
40 ⦿⦿⦿⦿ (paa begge Sider) R ⦿ Stjerne	13	196	6
41 Som forrige, men —x:æ—			1
42 Som 40, men Я			3
43 ⦿⦿⦿⦿⦿ (paa begge Sider) ⦿ ⦿ Stjerne	14	197	12
44 I mellem Stjerne og Halvmaane. ⦿ Tre Taarne paa en Bue, hvori o	22	211	2
Det vilde være naturligere at henhøre Mønten til Slesvig, da Bagsidefremstillingen svarer nøje til Stiftvaabenet, og I passer til Biskop <i>Jacob</i> 1282-87 (jfr. Nr. 101).			

(Sluttet).

NUMISMATISK FORENINGS MEDLEMSBLAD

BIND XII

Nr. 14

April

1931

27de 9br

1885

MØNTFUNDET FRA TRUSTRUPGAARD (Sluttet).

Ribe.

		Hbg.	M.B.	Ant.
45	x·x·x·x·x·x·x·x Kors. & Kors af Buer.....	1	213	17
46	†ERIGREX Kors. & †DTNORVM Krone.. ¹⁵⁵⁻¹⁶⁵ / ₁₀₀₀	2	214	51
47	— Kugle i 1. Vinkel.....			8
48	— — i 2. —		215	17
49	— — †DVRORTM			1
50	— — i 3. —			9
51	— — †DTNOROM			3

	Hbg.	M.B.	Ant.
52 — Kugle i 4. Vinkel			5
53 — — +DTNOROM			1
54 — — i hver Vinkel. & Omskrift Q.	216		4
55 — c i 1. Vinkel			6
56 — c i 4. —			3
57 +RÆXÆRIQ			2
58 — Kugle i 3. Vinkel			1
59 — — i 4. —			1
60 +RÆXÆRIQDT			1
61 +RÆXÆRIQ Krone. & +DTNOROM Kors, i 4. Vinkel			1
62 — & +DTNOR Kors.			1
63 — +DTNOR			1
64 +R. Krone. & +DTN. Kors, i 3. Vinkel			1
65 Ubestemmelige Varianter			17
66 BRÆX i Vkl. af et tvel. Kors. & OOOOOOOO Kors	3	223	20
67 — & i Vinklerne ^{165/1000}		222	47
68 — & i — og OOOOOOOO		224	40
69 RÆX om en Trekant. & Kors, O i Vinklerne	4	227	1
70 æ & Kors som Nr. 1	5	228	2
71 Spor af Omskr. Rose. & Rist mell. 4 Halvmaaner	6	230	1
72 æ & Kors i Ramme af 4 Buer og Ringe. ^{150/1000}	8	233	26
73 Som forrige, men & Ramme af 6 Buer	9	234	23
74 Som 72, men p i St. f. Kors		mgl.	6
75 -V- paa begge Sider ^{160-170/1000}	15	240	163
76 m & Halv Lilje og Sværd.	17	243	2
77 Taarn. & + indrammet af 4 Buer ^{145/1000}	18	244	5
78 Krone. & Sværd mellem Halvmaane og Stjerne.	19	245	16
79 Variant med halv Lilje i St. f. Stjerne		246	2
80 T mell. 3 Ringe. (Biskop Tucho (1273-88) fik 1280 Halvpart i Møntindtægten). & Stjerne. . . .	21	248	2
Slesvig.			
81 Stjerne mellem 4 Halvmaaner. & Tandhjul.	1	251	1
82 +. N (Biskop Nicolaus 1255-65). & To korslagte Nøgler mellem tre æ	2	252	3
83 +ÆRIQVSRÆX Som forrige, men Ringe i St. f. æ		253	2
84 +æ. X H			1
Utydelig Variant af 82-84			1
85 +ÆRIQVÆ Kors. & 4 Ringe og 4 korsstillede Sværd ^{135-150/1000}	8	259	13

	Hbg.	M.B.	Ant.
86 ∇ GRIDVÆ I-I ∇ som forrige	9	260	8
87 Dobbelt Lilje mellem Halvmaane og Kløver. ∇ 4 Ringe og to korslagte Riste ^{180/1000}	11	262	7
88 Lignende, men Halvmaane og Ring			10
89 Variant med to Halvmaaner			8
90 Utydelig Variant med Halvmaane og ?			23
91 Endnu utydeligere Variant			15
92 Lignende med Halvmaane og ? ∇ med to Kløver- blade i St. f. to Ringe			1
93 V mellem to Stjerner, $\therefore$ foroven. ∇ + indrammet af 4 Buer og Kløverblade	12	265	4
94 π med + foroven. ∇ som forrige, men Hjerter i St. f. Kløver ^{185/1000}	13	267	18
95 Variant med Hjerter i St. f. ∇		268	2
96 $\cdot S \cdot$ (= Slesvig ?). ∇ Stjerne	17	273	2
97 $\nabla S \cdot$ ∇ Kors	18	275	1
98 Nældeblad. ∇ Korsarmet Kors ^{180/1000}	19	276	35
99 Trekant og 4 Ringe. ∇ Kors med $\cup$ i Vinklerne	21	278	27
100 R ∇ Kors med Stjerne i hver Vinkel ^{128/1000}	22	279	37
101 I mell. to Halvmaaner (Biskop Jacob 1282—87). ∇ Krumstav mellem to Stjerner ^{120/1000}	23	280	29
102 Krone. ∇ Kors i Bueramme ^{112-116/111}	25	282	67

Lund.

Erik Menved.

103 Krone. ∇ Stjerne og 6 Halvmaaner	2	284	1
104 Tre Buer. ∇ Kors med $\cdot$ i hver Vinkel	5	292	1
105 Rist. ∇ + mellem 6 Buer	9	295	1

Nørrejylland.

106 Krone. ∇ Kors med $\therefore$ i hver Vinkel	1	423	3
107 π (= Aarhus ?) ∇ 4 korsstillede Hjerter	2	426	5

Ribe.

108 π ∇ ∇	3	462	1
---------------------------------------	---	-----	---

Slesvig.

109 Løve t. h. ∇ Kors lagt over en Firkant. ^{70-80/1000}	1	490	15
110 Sværd mellem v v ∇ Nøgle mellem to Stjerner	2	491	2
111 Kløverblad mell. $\therefore$ ∇ + mell. 4 Stjerner. ^{75/1000}	4	495	25
112 Ubestemmelig (slidt)			1

Da kun nogle faa af Erik Menveds første Aargange er repræsenteret, maa man antage, at Pengesummen er gemt hen c. 1090, sikkert af Frygt for de Fredløse, der havde Tilhold saa nær ved Trustrup som paa Hjelm.

Mønternes Spændvidde er henved 40 Aar. Under Christopher I fandt en Møntforringelse Sted, som endogsaa gav sig Udslag i Erkebiskop Jacob Erlandsens Kæremaal over Kongen. Medens den ældre Mønt fra Valdemar Sejrs Tid havde haft en Værdi af 1:3 i Forholdet mellem en Mark Sølv og Mark Penge, blev Forholdet derefter 1:4. Som Møntfundene viser, forsvandt den ældre og bedre Mønt saa godt som helt, selv om der i Trustrupfundet kunde forekomme en enkelt Penning fra Kong Abel. (Henførelsen til Kong Abel er forøvrigt heller ikke sikker; peger Brystbilledet end hen til ældre Mønter, stemmer Bagsidens Kors overens med Christophers Mønt).

Som man kunde vente efter Findestedet, er det overvejende jyske Mønter, kun en enkelt Mønt henføres til Roskilde og fire til Lund. Fordelingen af de jyske Mønter til deres Møntsteder er derimod ret usikker, og indtil videre maa man benytte det Haubergske System. Over Halvdelen af Mønterne, 794 Stykker, tilhører 5 Typer, nemlig Nørrejylland, Hbg. 6: 144, 11: 246, Ribe, Hbg. 2: 134, 3: 107 og 15: 163.

Nye Mønttyper forekommer saa godt som ikke mere i disse Fund; Det er derfor overraskende at træffe en Mønt som Nr. 74, hvor Bogstavet *p* er hidtil ukendt.

De foran nævnte paa samme Mark tidligere fundne Mønter er:

<i>Erik Plovpenning og Jacob Erlandsen,</i>		Ant.
Roskilde.	præget 1249—50.	
1	ØRI ØVS R X ved et Sværd. R I T O B i Vinklerne af et Kors. Hbg. 7. M ₂ B. 25	1
Ribe.	<i>Abel.</i>	
2	+ T B L R X Rose. R + D T N O R V M Stjerne. Hbg. 1. M ₂ B. 50	2
Ribe.	<i>Christopher I.</i>	
3	Ø R I S T O R O R V S: Kors. R R X D T N O R V M: I-I . . . Hbg. 5. M ₂ B. 96	3

ENGLAND

Long-cross-Sterlinge, præget 1247—79 med *Henrik III's*
Navn (1216—72).

4-7 London. Henri (3), Johs., Nicole og Renaud 6

	Ant.
8-9 Canterbury. Robert og Willem	2
10 Bristol. Ric(ard)	1
11 Norwich. Huga	1
12 Efterligning.	1

SKOTLAND

Alexander III (1249—86). Efterligning af
Long-cross-Sterling.

13 Berwick. Will. eller Wal.	1
--------------------------------------	---
